

ROČNÍK VI.

3 / ŘÍJEN 2019

ZPRAVODAJ

SOKOLSKÉ ŽUPY DR. JINDRY VANÍČKA

OBSAH

	strana
Úvodní slovo	3
Památný den sokolstva – Významný den ČR	4
Před 135 lety zemřel Miroslav Tyrš	4
SOKOLSKÁ VŠESTRANNOST	
Odbor všestrannosti na prahu nové cvičební sezóny	6
Župní vycházka do Křtinského údolí	7
ZPRÁVY Z JEDNOT	
<u>Brno-Řečkovice</u> : Strom života	8
Soustředění Pampelišky Ř13	9
<u>Brno-Líšeň</u> : Nová chlouba líšeňských sokolů	10
<u>Brno-Židenice</u> : Přebor ČOS v sokolské všestrannosti	11
Baby TeamGym	11
Letní příměstský tábor TeamGym	12
Letní příprava oddílu TeamGym	13
Výlety seniorek	14
<u>Viničné Šumice</u> : Noční pochod	18
<u>Brno-Královo Pole</u> : Letní soustředění v Podomí	18
Dům pro Julii	19
Erbovní slavnosti	20
<u>Podolí</u> : Basketbalový zájezd do Kraslic	20
Noc sokoloven a Večer sokolských světél	21
<u>Sokol Brno IV</u> : T.J. Sokol Brno IV oslavila 100 let od svého založení	22
TROCHA HISTORIE: Jak vypadala první léta tělocvičného spolku Sokol?	23

ÚVODNÍ SLOVO

Milé sestry, vážení bratři, ostatní čtenáři a všichni příznivci SOKOLA!

Vám všem velké poděkování za to, že přijímáte za svůj náš župní sokolský zpravodaj. Jsem velice rád, že naše myšlenka a usilovná práce naší vzdělavatelky sestry Helenky Ryškové má vedle historické ceny i Vaši příznivou odezvu. Díky za získanou důvěru při volbě župního předsednictva.

12. sjezd ČOS, konaný letos v červnu v Praze, zvolil nové předsednictvo ČOS a do funkce starostky ČOS opět sestru Hanu Moučkovou. Kromě jiného sjezd schválil strategii „Sokol 2030“, která představuje české společnosti *NAŠÍ VIZI - BÝT VZOREM*.

SOKOL = Sport - Občanství - Komunita - Osobnost – Laskavost

Seznamte se prosím podrobně s uvedenou strategií, kterou budeme uplatňovat v naší každodenní sokolské činnosti. Chceme vést co nejvíce Čechů k pohybu a společné aktivitě, chceme *BÝT VZOREM* a také vždy a všude stejně čitelní. Naším cílem je člověk silný tělem i duchem.

Letos si v tomto čase připomínáme 30. výročí *Sametové revoluce* - opětovné znovunabytí svobody a nastolení demokracie v naší zemi. Mějme proto každý z nás stále na mysli to, že uvedené hodnoty nejsou samozřejmostí a je třeba o ně stále usilovat. Dovolte mi prosím k tomu jen malou poznámku: V demokratické společnosti svoboda znamená pro každého z nás to, že můžeme všechno a nemusíme nic. Jen nesmíme při tom zapomenout, že za to *VŠECHNO* a za to *NIC* neseme plnou zodpovědnost, před kterou neutečeme, a je úplně jedno, zda si tuto skutečnost uvědomujeme nebo ne.

Závěrem Vám všem přeji úspěšné zahájení nového cvičebního roku, co nejvíce krásných společných zážitků v naší sokolské rodině. Přeji nám všem pevné zdraví, hodně sil a mnoho úsměvů při naší záslužné obecně prospěšné činnosti. Krásné Vánoce 2019 a úspěšný nový rok 2020.

„NI ZISK, NI SLÁVU - TUŽME SE A NAZDAR“

Váš župní starosta

Ing. Jiří Růžička

*„Svoboda znamená zodpovědnost.
To je důvod, proč se jí většina lidí bojí.“*

G. B. Shaw (1856-1950)

„Štěstí spočívá ve svobodě a svoboda v odvaze.“

Periklés (5. stol. př. n. l.)

„Svoboda neexistuje bez vzájemného porozumění.“

Albert Camus (1913-1960)

Památný den sokolstva

Vždy, když to vlast potřebovala, byli sokolové připraveni hájit ji se zbraní v ruce – ať již v legiích bojujících v 1. světové válce za samostatný stát, tak v letech 1918-1920 při obraně nově vzniklé republiky, nebo v letech 1938-1945 v boji proti nacistické okupaci.

*Kokarda
k Památnému dni sokolstva*

Památku všech, kteří v dlouholeté historii položili život za vlast, si sokolové připomínají **8. října**, který letos poprvé uctíme také jako **Významný den České republiky**.

Česká obec sokolská doporučuje, aby si v tento den členové Sokola i široká veřejnost připnuli na oblečení jednotný symbol – kokardu se sokolskou symbolikou, která se od založení spolku v roce 1862 stala neodmyslitelnou součástí čapky pánského a baretu u dámského sokolského kroje.

Před 135 lety zemřel spoluzakladatel Sokola, prof. PhDr. Miroslav Tyrš

Jak zemřel Miroslav Tyrš?

Miroslav Tyrš (1832-1884) byl nejen zakladatelem tělocvičné jednoty Sokol, zabýval se také estetikou a výtvarným uměním. V roce 1869 náhle onemocněl – trpěl bolestmi údů, častými křečemi, únavou a nespavostí (nedokázal spát ani dvě hodiny). Jeho zdravotní stav byl natolik špatný, že v zimě 1870 napsal první ze svých závětí. Pomohl mu pobyt u Bodamského jezera, ale záchvaty depresí se později vrátili a byly mnohem silnější. Zpočátku se zdálo, že je vše zlé zažehnáno. Tyrš se cítil dobře, dokonce se v roce 1872 oženil se svou žačkou Renátou, dcerou svého zesnulého přítele Fügnera.

Když se později záchvaty depresí vrátili, léčil se ve švýcarském Waidu a poté v italské Pise, jenže tyto pobyty mu pomohly pouze dočasně. Ataky deprese ho trápily v letech 1874 až 1875, 1877, 1883 až 1884, přicházely náhle, po neúspěchu, konfliktech a přepracovanosti. Teprve když záchvaty odezněly, mohl pokračovat v práci. Doktorů ho léčili chloralem, silným uspávacím prostředkem, který se dnes řadí mezi narkotika. Podávali mu ho v příliš velkém množství, a proto u Tyrše zřejmě docházelo k chronickému předávkování. V takovém případě se objevují kožní nemoci, poruchy zažívání, úbytek svalové hmoty, sešlost a ztráta kontaktu s realitou.

Když byl Tyrš jmenován mimořádným profesorem dějin umění na Karlově univerzitě, jeho profesura byla vázána na splnění obtížné podmínky – vzhledem ke svému novému postavení měl přerušit dosavadní styky se Sokolem! Tyrš musel volit mezi dvěma láskami, tělovýchovou a uměním. Bylo to těžké rozhodování. Nakonec se rozhodl pro vysněnou profesuru a v červnu 1884 složil náčelnickou hodnost, kterou v Sokole zastával. Poté zajel do Vídně na císařskou audienci, jež byla pro udělení profesury povinná.

V červenci 1884 odjel Tyrš na léčebný pobyt do alpského Ötzu. Jeho manželka ho do Tyrol nedoprovázela, odcestovala na letní byt do Libějic u Vodňan a měla za ním přijet později. Otázku, proč manželé nejeli spolu, není možné zodpovědět. Tyrš zřejmě chtěl být sám, aby se mohl vyrovnat s událostmi posledních týdnů.

V Alpách se koupal v horských jezerech a chodil na procházky. Necítil se dobře. Příteli napsal, že nespí, bolí ho nohy a sotva je vleče. Sužovaly ho deprese a pod text jednoho z dopisů připsal: „Pozdrav všem, kdož mě ještě znáti chtějí.“ Zřejmě ho trápila představa, že když se v Sokole vzdal náčelnictví, ostatní tím zradil. Znepokojená manželka mu telegrafovala, že za ním přijede.

8. srpna 1884 se Tyrš vydal na procházku, z níž se nevrátil. Naposledy ho viděla nějaká žena u řeky Aachy, pozdravila ho, ale neodpověděl jí, jen si pro sebe něco gestikuloval. Následující den dorazila do hotelu v ötzském údolí Renáta Tyršová, která se obávala o manželovo fyzické a duševní zdraví. Nastalo usilovné pátrání po nezvěstném Tyršovi, ale četníci a obyvatelé okolních vesnic ho hledali marně. Paní Tyršová se 15. srpna vydala domů, teprve 21. srpna 1884 bylo tělo jejího manžela nalezeno při břehu Aachy. Jak zemřel zakladatel Sokola, nelze přesně určit. Už zpráva, kterou okresní hejtman telegraficky poslal místodržitelství v Innsbrucku, udává dvě možné příčiny smrti: „*Profesor Tyrš nalezen mrtev v řece Aache za Ötzem, poznán. Podle všeho následkem neštěstí, nebo v poruše smyslů, vrhl se do vody.*“

Je pravda, že Tyrš trpěl depresemi, což ho mohlo dovést k sebevraždě, ale na druhou stranu pěšina kolem řeky Aachy je nebezpečná, plná kluzkých míst. Stačí uklouznout a divoká horská řeka už člověka nepustí ze svých spárů. Je tedy možné, že Tyrš opravdu uklouzl, spadl ze skály do řeky a utopil se.

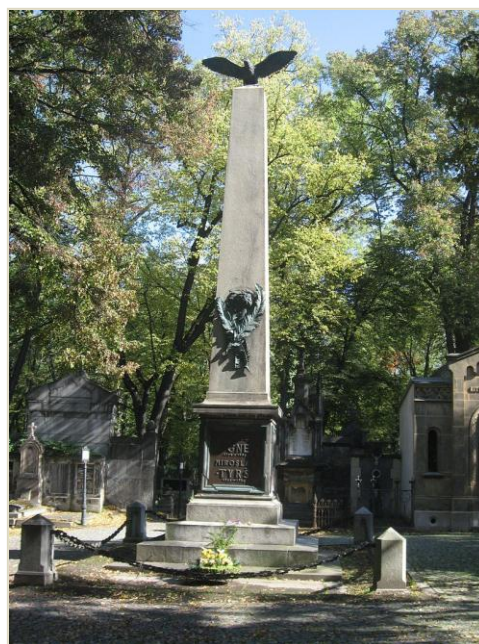
(HR)

Zdroj: Hana Knebllová: *Život v českých zemích za Františka Josefa I. (1830-1916)*. Vydalo Nakladatelství Brána, 2017

Setkání sokolů u Tyršova památníku na břehu řeky Aache v Oetzu

Miroslav Tyrš je pohřben na Olšanských hřbitovech a sdílí zde mohylu společně se svým tchánem a přítelem

V Š E S T R A N N O S T

Odbor všestrannosti na prahu nové cvičební sezóny

Věřím, že čas dovolených a prázdnin byl vyplněn nejen příjemnými aktivitami, ale vyšel čas i na odpočinek a relaxaci, protože se opět na prahu nové cvičební sezóny vracíme do svých tělocvičen a dostatek sil budeme potřebovat do naší pravidelné činnosti.

Do prázdnin byly uskutečněny a vyhodnoceny tradiční přebory ČOS ve všestrannosti a ti, kteří nás úspěšně reprezentovali, se účastnili oblíbené sokolské plavby Parník na Vltavě. Program byl vždy atraktivní, a tak si všichni účastníci zábavný víkend užili.

Příjemné počasí zářijových dní nabídlo příležitost na podzimní župní vycházku, kterou připravili br. Libor Kořínek a Zdeněk Najer, tentokrát s prohlídkou Býčí skály. O tom, jaké to bylo, se dočtete v samostatném příspěvku.

A co nás čeká do konce roku?

18. října proběhne v Králově Poli již tradiční župní turnaj ve šplhu, který je oblíbený závodníky všech kategorií, tak se těšíme na soutěžní atmosféru i skvělé výkony.

Na sobotu 9. listopadu se připravuje program župního přeboru seniorů v Husovicích. Budeme rádi, když se s náměty připojí ochotní dobrovolníci, aby bylo možno zachovat tradici přeboru Věrné gardy, který po několik let zabezpečovala Blanka Grycová. Přebor byl vždy naplněn spoustou legrace i soutěžní atmosférou.

Na sobotu 16. listopadu je v rámci doškolování plánován seminář cvičitelů sokolské všestrannosti – do programu je zařazena lekce základů tejpování, powerjóga, pilates s pomůckami a frisbee, které mohou být inspirací do cvičebních hodin všech kategorií. Pro splnění doškolovacích lekcí je možno využít také semináře a oblastní srazy pořádané jinými župami či ČOS. Je třeba mít na paměti absolvování seminářů jako podmínku pro prodloužení cvičitelské kvalifikace.

TeamGym Junior/Malý TeamGym, malá oblast, který se bude konat v Židenicích, je vyhlášen na 23. listopad, a očekává se jako v předchozích ročnících vysoká účast závodníků. Naše družstva získávají vždy přední postupová umístění, čímž skvěle reprezentují naši župu nejen v přeboru oblasti východ, ale zejména v ČOS.

27. listopadu proběhne tradiční zhodnocení a plán činnosti na příští rok v oblasti pobytu v přírodě - Župní sraz vedoucích PP.

Na začátek prosince je plánován Mikulášský kuželkový turnaj, který proběhne v Černovicích a jehož loňský 1. ročník si závodníci velice chválili. Věřím, že se nám podařilo nastartovat nová aktivita župního týmového přeboru, protože naopak odezva k pořádání či účasti na turnajích ve volejbale, florbale či stolním tenise je téměř nulová.

Přeji všem hodně zdraví, energie a zajímavých náplní do tělocvičné činnosti, aby se zdatnost cvičenců nejen udržovala, ale měla i vzestupnou tendenci, a v novém roce se tak mohli aktivně zapojit do příprav **Sokolského Brna 2021!**

Nazdar!

*Hana Kvapilová,
za náčelnictvo župy*

Župní vycházka do Křtinského údolí

Ve střední části Moravského krasu, hned za Adamovem, se nachází krásné údolí, poseté jeskyněmi. V minulosti tudy vedla naučná stezka, okruh dosti rozsáhlý, aby jej návštěvník zdolal za jediný den. Naučné tabule nám ledacos prozradily o geologii, rostlinách a živočiších. Cestičky hojně využívali a obnovovali turisté, horolezci i jeskyňáři.

Inu, je to už řádku let, co značky byly zamalovány, turistické rozcestníky sundány a celé toto území bylo prohlášeno chráněnou krajinnou oblastí. A právě tady jsme zahájili vycházku za poznáním a

poučením. Bratři a sestry se dostavili v hojném počtu a přivedli s sebou i děti. Ty sice nezajímala historie, ale vyřádily se při prolézání jeskyní.

V poledne přišel očekávaný zlatý hřeb, navštívili jsme jeskyni Býčí skálu. Prvních sedm set metrů bylo průchodných již ve starověku. Ale zdejší speleologická skupina nelenila, vyčerpala Šenkův sifon a na blátivé dno navezli píseček. A tak k atrakci přibyla další část, kus aktivního toku Jedovnického potoka. Poděkování náleží i našemu průvodci, který se věnoval dětem a protáhnul je plazivkami.

Odpoledne se oddělila skupina z Řečkovic a vydala se do Křtin. Zbytek prozkoumal ještě Kostelík, Otevřenou skálu a jiné přírodní útvary. Nakonec jsme si prohlédli rekonstruovanou středověkou vysokou pec.

Vycházka byla zaměřena spíše na seniory, ale i děti měly radost. Rodiče je doma museli vyprat, aby je poznali, ale to už k takovým výpravám patří.

Snad se v budoucnu podaří obměkčit správu CHKO, aby povolila výpravy i mimo značené cesty. Průvodci, kteří za mládí obdivovali zdejší krásy, pomalu vymírají.

*Libor Kořínek,
organizátor vycházky*

ZPRÁVY Z JEDNOT

SOKOL BRNO-ŘEČKOVICE

• **Strom života**

Sokol Brno - Řečkovice a Domov pro osoby se zdravotním postižením Tereza

V letošním roce navázala naše tělocvičná jednota spolupráci s Domovem pro osoby se zdravotním postižením Tereza v Brně-Řečkovících. Nejen že klienti Domu Tereza se svými vychovateli začali využívat sokolovnu pro vlastní cvičení, ale také oddíl všestrannosti dětí „Mrňousci“ je přijal do svých běžných cvičebních hodin. Přibližně jedenkrát za měsíc přicházejí děti z Domova v doprovodu svých vychovatelů do cvičební hodiny a společně s Mrňousky se zapojují do cvičení na nářadí, s náčiním a různých her. Letos také děti zavítaly na kulturní akce, které naše jednota pořádá. Zúčastnily se krojovaného plesu nejen jako diváci, ale užily si i dětského karnevalu.

Také Domov pro osoby se zdravotním postižením Tereza pořádá pro své klienty mnoho akcí. Na konci května to byl **Strom života**, kde se opět propojila spolupráce Domova Tereza a Sokola. Akce se konala v prostorách bývalého pivovaru v Brně-Řečkovících. Děti z tanečního souboru Pampelišky Ř13 nacvičily s vozíčkáři taneční choreografii na českou píseň Škoda lásky, se kterou předtančily a otevřely celý program. I když se sluníčko schovávalo za mraky a foukal chladnější vítr, děti skvěle a s úsměvem na tváři zvládly v polkovém rytmu ovládat vozíčky a rozzářit tak oči nejen vystupujícím, ale i roztleskat a rozezpívat obecenstvo.

Vystoupením na Stromu života jsme sezónu 2018-2019 společně příjemně zakončili. Po prázdninách už se těšíme na další vzájemnou spolupráci.

*Irena Zahrádková,
Sokol Brno-Řečkovice*

• Soustředění Pampelišky Ř13 Polnička, 21. – 23. 6. 2019

Oddíl Pampelišky Ř13 při Tělocvičné jednotě Sokol Brno–Řečkovice pořádal v červnu taneční soustředění, kterého se zúčastnilo třicet dětí a pět dospělých. Ubytování jsme byli v turistické ubytovně sokolovny v Polničce.

Cílem soustředění bylo stmelení kolektivu, bližší vzájemné poznání a především taneční příprava na řečkovické Vavřínecké hody, kde děti vystupují. Tomu byl uzpůsoben program. Taneční tréninky probíhaly několikrát denně, a to v tělocvičně nebo na fotbalovém hřišti, byly však proluty soutěžemi a hrami.

Celé soustředění se neslo v duchu *Letopisů Narnie* – hledání ztracených ostrovů na konci světa, vytvoření podmínek pro život na ostrově a následně získání důležitých kamenů od čtyř přírodních živlů. Všem družinám se práce podařila, děti ostrovy objevily, oživily a kameny získaly. Měly i štěstí, při večerní hře se všichni setkali se lvem Aslanem, který byl dětem po celou dobu nablízku a chránil je před nebezpečím.

V neděli proběhla soutěž *ŘečkDance–besedy*, kdy děti postupně zatančily všechny besedy. Byla stanovena „přísná“ porota, která měla vybrat ty nejlepší taneční páry. Bylo to velmi těžké klání, děti se moc snažily, dokonce si i zpívaly, a tak nebylo ani vítěze ani poraženého.

Všechny děti, ale i my dospělí, jsme si tak domů přivezli plno zážitků, nových poznatků a krásný pocit z dobře odvedené práce. Na zpáteční cestě ve vlaku děti odhlasovaly, že příští rok zase uděláme soustředění, a že se určitě všichni zúčastní.

Unavené, ale spokojené děti jsme předali v Brně na nádraží v Řečkovicích rodičům a rozloučili jsme se s tím, že účel, proč jsme na soustředění vyrazili, se naplnil. Děti měly možnost se o sobě vzájemně více dozvědět a naučit se tak spolu komunikovat a spolupracovat.

Irena Zahrádková,
Sokol Brno–Řečkovice

SOKOL BRNO-LÍŠEŇ

Nová chlouba líšeňských sokolů

Před dvěma lety oslavil Sokol v Brně-Lišni 125. výročí založení své jednoty. Příprava i průběh jubilejního roku pomohly završit dlouhodobé výhledy na modernizaci venkovního cvičiště a posunout areál líšeňské sokolovny do nové podoby.

Historický areál vznikl a byl rozšiřován od roku 1892 (místnosti hostince) především v letech 1913 (budova tzv. malého sálu), poté v roce 1928 (budova sokolovny s velkou tělocvičnou) a v roce 1936 (venkovní hřiště). Právě posledně jmenované bylo po dlouhou dobu jen zatravněnou plochou sloužící pro krátké využití v letních měsících a nepoužitelné v deštivém a zimním počasí. Na přelomu roku 2016/17 zpracovala jednota plán na postavení nového multifunkčního hřiště. V letech 2017 a 2018 byly provedeny zemní práce a oplocení a na jaře 2019 byl zhotoven povrch a celkové vybavení hřiště (viz foto). Zajímavé jsou i technické údaje, které dokládají výbornou úroveň hřiště z pohledu současných technologických možností i jeho případné využívání v zimním období.

Rozměry: 34,5 x 19,5 m (672 m²); umělá tráva (výška vpichů 18 mm, 42 000 vpichů na m², typ vlákna 100% PPHD fibrilated high durability, DDEX Micron = 6 600 100 μ), barva je zelená (pro tenis červená); lajnování pro malou kopanou, volejbal, nohejbal, tenis (možné doplnění košů z vnějšku pro basketbal); vsyp umělé trávy: křemičitý písek bílý, zaoblený a certifikovaný, množství vsypu 20 kg / m²; struktura: dvojrstevné zesílené prošíání. Náklady nepatrně převýšily 1 milion Kč.

Do podzimu 2019 je hřiště v prozatímním provozu a slouží oddílům sokolské jednoty. Poté jednota zhodnotí všechny zkušenosti a názory na provoz a uváží nabídku dalšího využití (líšeňské školy, veřejnost).

Slavnostní otevření hřiště proběhlo v první polovině září 2019. Sokolská jednota na ně pozvala líšeňskou veřejnost i zástupce MČ Brno-Líšeň, Magistrátu města Brna, Krajského úřadu JMK a Sokolské župy Dr. J. Vanička, kteří svým dílem přispěli k vybudování hřiště a výraznému zlepšení podmínek sokolského areálu v Brně-Lišni.

*Milan Honek,
hospodář T. J. Sokol Brno-Líšeň*

Původní a nové hřiště Sokola Brno-Líšeň

SOKOL BRNO-ŽIDENICE

• **Přebor ČOS v sokolské všestrannosti v Plzni**

Cvičenci z naší župy se zúčastnili **Přeboru ČOS ve všestrannosti mladšího žactva** (atletika, sportovní gymnastika, plavání a šplh), který se konal ve dnech 31. 5. – 2. 6. 2019 v Plzni. V kategorii I naši župu reprezentovaly Natálka Hortová a Petra Sušánková (Sokol Brno-Židenice), v kategorii II to bylo kompletní družstvo ve složení Pavlína Sladká, Linda Šikulová (Sokol Brno-Židenice), Aleš Kocian a Vincent Červený (Sokol Brno - Královo Pole).

Konkurence byla obrovská. Žákyň kategorie I bylo 39, v kategorii II bylo 42 dívek a 29 chlapců. Naši závodníci bojovali s velkým nasazením a všichni se umístili v první třetině či polovině celkového hodnocení. Na medaili dosáhla Pavlínka Sladká, která obsadila 3. místo v plavání, a Vincent Červený, který obsadil druhé místo v gymnastice a třetí místo ve šplhu. Družstvo kategorie II se umístilo na krásném čtvrtém místě.

Přebor se konal pod záštitou župy Plzeňské a přes počáteční komplikace byl slušně zorganizovaný.

Všem našim závodníkům moc gratuluji!

Za pěknou akci děkuji všem organizátorům, cvičitelům, cvičencům a jejich rodičům.

Lucie Janoušková

• **Baby TeamGym**

Oddíl TeamGymu židenického Sokola uspořádal ve své tělocvičně závody v teamgymu pro nejmladší děti. Závod byl pracovně nazván „Baby TeamGym“. Zúčastnila se ho zhruba dvacítka našich nejmladších cvičenců – ročníky narození 2011 a mladší.

Závodníci soutěžili podle nových pravidel platných pro malý teamgym v zjednodušené verzi. Jejich výkony hodnotila porota tak jako na „velkém závodě“. Závodilo se v tří- nebo šestičlenných družstvech ve dvou disciplínách – akrobacii a trampolíně. V akrobacii děti předvedly prvky, které již umí, tedy převážně kotouly a hvězdy. I ti úplně nejmenší už se kotoulů nebojí, což je pro náš oddíl slibná budoucnost, protože bez správného kotoulu

to v gymnastice nejde. Na trampolíně děti naskákaly skoky přímé, skrčky a s bednou žabky a někteří dokonce i skrčky.

Všechny děti dostaly diplom, medaili a drobné ceny, což pro ně bude, pevně věřím, nezapomenutelný zážitek, který je naláká dále soutěžit a nebát se závodění.

Akce se velmi vydařila. Všem našim závodníkům gratuluji a těším na další ročník! Děkuji za pěknou akci všem organizátorům, cvičitelům, cvičencům i jejich rodičům, zejména velmi děkuji kreativním rozhodčím, kteří pro výkony našich nejmenších dokázali najít ta správná hodnotící čísla.

Lucie Janoušková,
Sokol Brno-Židenice

• Letní příměstský tábor TeamGym

Letos jsme u nás v Sokole uspořádali pro děvčata narozená v roce 2010 a 2011 příměstský tábor s gymnastickým zaměřením. Kromě prázdninových her byla hlavní náplní příprava na podzimní závody v TeamGymu. K tréninku dívky plně využily vybavení naší tělocvičny i venkovní hřiště s trampolínou.

Nezapomněly jsme ani na odpočinek a zábavu. Vyráběly jsme bramborová razítka a pomocí barev na látku jsme si ozdobily sportovní vaky, skládaly jsme ptáčky z papíru, malovaly jsme na vaky, papír i na chodníky.

Celým týdnem nás doprovázela hra na téma *LEGO Friends*. Čtyři družstva byla pojmenována podle jednotlivých panenek z lega. Každý den jsme uspořádaly zábavnou soutěž družstev. V odpoledním klidu dívky shlédly krátký příběh na téma dobrodružství *LEGO Friends* a potom v týmech vyplnily malý kvíz. Místo bodů sbíraly děti lego kostičky a poslední den z nich postavily domek pro panenku z *lega*.

V pátek jsme se vydaly na výlet do Mariánského údolí. Obešly jsme rybníky, hrály hry a daly si oběd. Zmokly jsme jen trošinku. Soustředění jsme ukončily v sokolovně. Závěrem děvčata dostala lego klíčenku a drobné sladkosti.

Vše se nám podařilo, nikdo se nezranil, takže se těšíme na další ročník.

Cvičitelky Lucie Janoušková a Kateřina Jelínková

• Letní příprava oddílu TeamGym

Také letos připravil náš oddíl TG pro děti letní soustředění v Bílovicích. Jako vždy byla hlavní náplní příprava dětí na podzimní přebory, rozvoj pohybových dovedností, koupání, výlety pěšky i na kole. Na programu byly také tvořivé a vědomostní hry a různé soutěže. Děvčata si ozdobila tašku, pro svou vedoucí vymalovaly ke „kulatinám“ perníčky a pomohly vytvořit krásnou kytici. Tentokrát jsme se připravovaly na „filmovou kariéru“, navštívit nás přijel i „slavný režisér“. Na závěr děti vytvořily a zahrály reklamu na vylosovaný předmět. Vše se povedlo, všichni si užili spoustu legrace, nechyběla ani odměna.

Hlavní vedoucí Běta Stará

• Výlety seniorek

Již po několik let se každý pátek, v zimě v létě, vydáváme na výlety do brněnského blízkého i vzdálenějšího okolí. Kromě přírodních krás rády poznáváme historická místa, navštěvujeme zajímavé výstavy, v létě zase spojíme turistiku s koupáním. Z našich letošních výletů vybíráme dva: Litomyšl a Lednicko-valtický areál.

LITOMYŠL

Na návštěvu tohoto krásného města s mnoha kulturními památkami jsme se chystaly už dávno, vyšlo nám to až letos. Prošly jsme *Smetanovým náměstím* kolem mnoha hezky udržovaných historických domů s podloubím, monumentálního mariánského sloupu, bohatě zdobeného renesančního domu U Rytířů a staré radnice s věží z 15. století, až jsme přišly k pomníku Bedřicha Smetany od Jana Štursy z roku 1924.

Z náměstí jsme nahlédly do Váchalovy uličky s domem, vyzdobeným sgrafity svérázného malíře Josefa Váchala.

Cestou k zámku jsme nejprve zašly do barokního piaristického kostela Nalezení sv. Kříže a pak v areálu zámku navštívily *rodný byt Bedřicha Smetany*. Nachází se v přízemních prostorách zámeckého pivovaru, kde se 2. března 1824 tento slavný český skladatel narodil. Výborná paní průvodkyně nám pověděla mnoho zajímavého zejména z jeho dětství a rodinného života.

Prošly jsme se nádhernou *Klášterní zahradou*, která je příjemnou odpočinkovou zónou mezi dvěma litomyšlskými chrámy. Uprostřed je bazén se sochami Olbrama Zoubka a tiše zde zní hudba.

Následovala prohlídka *renesančního zámku*, který je od roku 1999 zapsán na seznamu UNESCO. Kromě překrásně zařízených pokojů nás zaujalo historické zámecké divadlo, postavené 1796 až 1797, s bohatým souborem kulís.

Znovu jsme se pak zastavily v kostele, abychom se rozhlédly z jeho věže, a už mířily k další zajímavosti, Portmoneu. Ale než jsme k němu přišly, upoutala nás socha litomyšlského rodáka prof. Zdeňka Nejedlého (1878-1962, *historik, muzikolog, ministr kultury ČSR*) před

základní školou. Je u ní výstižný nápis: „*Rozmnožil i poškodil kulturu českou. Přinesl poctu i úhonu rodnému městu, jež oceňuje dobré a zavrhuje špatné jeho skutky.*“

Portmoneum – Muzeum Josefa Váchala je domek, ve kterém si milovník umění Josef Portman dal v roce 1920 vymalovat stropy a stěny dvou místností od svého přítele, malíře a spisovatele Josefa Váchala (1884-1969). Ten mu řezbami a malbami vyzdobil i nábytek. Je to velmi neobvyklá unikátní výzdoba, nám to přišlo velmi ponuré až morbidní. Navíc

v zahrádce za domem visí za nohy hlavou dolů muž a žena, oba jsou nahatí. A před vchodem je socha *Okouníka*, u které jsme si vyfotily sympatického mladého muže, který nás provázel. Na jeho doporučení jsme kulturně poznávací výlet do Litomyšle zakončily v restauraci Slunce na Smetanově náměstí.

LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL

Výlet do Lednicko-valtického areálu, od roku 1996 zapsaného v seznamu UNESCO, jsme zahájily ve Valticích. Pustily jsme se po červené turistické značce, prošly Ladenskou alejí kolem malé kapličky sv. Anny a pak lesní cestou k první z romantických staveb, *Dianinu chrámu (Rendezvous)*, který nechal v roce 1812 postavit Jan I. z Lichtenštejna. Je to klasicistní lovecký zámek v podobě římského triumfálního oblouku. Zároveň s námi se

sem sjela spousta cyklistů. Po prohlídce vedla naše cesta ke *Kapli svatého Huberta*, nejmladší z drobných staveb v areálu. Byla postavena v novogotickém slohu za vlády Aloise II. knížete z Lichtenštejna v roce 1855.

Pokračovaly jsme dál, uhýbaly cyklistům, ale v dobré náladě přišly k další památce, krytému sloupořadí, před kterým stojí sousoší, nazvané *Tři Grácie*. Neoklasicistní stavbu, která sloužila jako letohrádek i obydlí perso-

nálu, dal postavit kníže Jan I. z Lichtenštejna v letech 1824-25. Stojí na jižním břehu Prostředního rybníka a průhledem mezi stromy je odtud vidět Rybniční zámek na protějším břehu.

Další zastavení bylo u *Nového dvora*, což je soubor hospodářských budov, které nechal v letech 1809-10 kníže Jan I. Josef z Lichtenštejna vybudovat jako vzorový statek. Dnes slouží jako stáje pro chov jezdeckých koní.

Dostaly jsme se k železniční trati mezi Prostředním a Mlýnským rybníkem, kde jsme opustily červenou značku a dál šly po jižním břehu Mlýnského rybníka. Vystoupily jsme na dřevěnou rozhlednu, ze které byl hezký pohled na velkou část areálu. Po žluté značce jsme pak došly k *Apollónovu chrámu*, monumentální klasicistní stavbě z počátku 19. století, stojící na návrší nad Mlýnským rybníkem.

A to už jsme se pomalu blížily k Lednici. Prošly jsme hezky upraveným parkem *Lázně Lednice* s amfiteátre, kolonádou, kašnami, kvetoucími záhony a pak branou vešly do zámeckého parku. Upravené cestičky, záhony, překrásná Benátská kašna, skleník, zámek – vše vzorně udržované.

Na závěr vydařeného výletu jsme se posilnily a občerstvily v zahradní restauraci nedaleko Zámeckého náměstí

Helena Ryšková,
Sokol Brno-Židenice

SOKOL VINIČNÉ ŠUMICE

Noční pochod

Všichni, kteří se chtěli projít lesem a užít si tradiční večerní pochod, se sešli v šest večer u základní školy. Po přivítání a hlasitém pozdravu NAZDAR se pod vedením paní Nedorostkové vydali směrem k lesu.

Při našem putování jsme plnili úkoly, které nás všechny naučily znát ještě lépe náš les a zvířátka, která v něm žijí. Například postavit co nejdelšího hada, zakukat jako kukačka a také jsme si zazpívali písničku.

V závěru putování lesem jsme dorazili na hřiště, kde nám sice při opékání u ohně začalo pršet, ale na dobré náladě to nic neubralo.

Už se těšíme na další noční pochod, který bude v magickém roce 2020.

*Jana Železná,
Sokol Viničné Šumice*

SOKOL BRNO-KRÁLOVO POLE

• Letní soustředění v Podomí

Předposlední prázdninový týden se vydaly žákyně se svou cvičitelkou Věrkou na týdenní letní soustředění do Podomí.

Hlavním úkolem bylo nacvičit pohybové skladby, protože hned na začátku září měly žákyně tyto skladby předvést na Nedělním rodinném dni „Domov pro Julii“ na Šelepce a na Erbovních slavnostech v Králově Poli. Během tří dnů se děvčata pilně věnovala nácviku, přispívala svými nápady, a tak jsme se mohli potěšit krásnou skladbou s míči, kterou secvičily mladší žákyně a ty starší skladbu se švihadly.

Co by to bylo za letní soustředění, kdyby se nenašel čas na procházky k vysílači Kojál, vyjížďky na kolech a kolečkových bruslích a koupání v nedalekém rybníku u Ruprechtova! Nechyběly ani ruční práce, děvčata si vyráběla krabičku z pohlednic. Večer pak dívky hrály různé hry. Rozdělily se do dvou družinek a měly za úkol vymyslet a předvést název své družinky. „Vločky“ se představily tancem a „Unicorni“ zase divadelním představením. Společně si užily i pozorování noční oblohy a mohly tak objevovat krásu noci.

Domů si děti odvezly nejen pocit z dobře odvedené práce na nácviku skladeb, ale především hromadu zážitků a krásných chvil s kamarádkami, které se měly možnost poznat i mimo tělocvičnu. Velký dík patří také cvičitelce Věrce, která se s děvčaty na toto soustředění vydala.

• Dům pro Julii

Letos poprvé se naše jednota Sokol Brno-Královo Pole zúčastnila benefiční akce *Dům pro Julii* v parku na Šelepově ulici.

Naše nejmladší žákyně tu zacvičily s míči a ty starší se potýkaly s nástrahami švihadel. Také jsme měli stánek se soutěžemi a odměnami pro ty úspěšné. I přes chladné počasí se vše vydařilo.

• Erbovní slavnosti

Již po řadu let se tělocvičná jednota Sokol Brno-Královo Pole účastní Erbovních slavností v Králově Poli. Letošní slavnosti byly zaměřeny na 111. výročí udělení znaku Královu Poli a 100 let od připojení Králova Pole k Velkému Brnu.

Žákyně zacvičily dvě pohybové skladby, jednu s míči a druhou se švihadly. Na pódiu se také představil jeden dívčí pár z oddílu akrobatického rokenrolu (nová disciplína). Vše bylo odměněno velkým potleskem.

Ostatní cvičitelé přispěli k propagaci našeho Sokola různými dovednostními soutěžemi pro děti. Nechyběly ani drobné odměny od ÚMČ Králova Pole pro malé sportovce. Díky krásnému počasí byl park na Slovanském náměstí plný a všem se zde líbilo.

SOKOL PODOLÍ

• Basketbalový zájezd do Kraslic

Na začátku školního roku se podařilo basketbalovému oddílu Sokol Podolí zorganizovat výlet do Kraslic. Kraslice jsou město v Krušných horách nacházející se v těsné blízkosti německých hranic. Jsou světoznámé výrobou hudebních nástrojů, krajek a sametu.

Vyjeli jsme se sedmnácti dětmi autobusem, který perfektně řídil David Šmíd, na cestu dlouhou 6 a půl hodiny. Po příjezdu do Kraslic jsme vyrazili na oběd, kde nás uvítali moravským vrabcem se zelím. Pak už jsme se připravovali na zápasy. Ve dvou dnech jsme sehráli čtyři zápasy. Hráli jsme v kategorii mini U10 a U13 a všechny zápasy k velkému potěšení našich hráčů vyhráli. Ti nejmenší dokonce dokončili zápas s výsledným skóre 88 : 0, a protože to pro ně byla premiéra, jejich nadšení nebralo konce. V kategorii U13 jsme také vyhráli, ale ne s tak jasným výsledkem. V obou našich družstvech se prosadily i děti, které zatím neskórují. Troufám si tedy říct, že jsme hráli vyrovnaně a jako tým.

Součástí zájezdu byla i prohlídka města Kraslic. Pro děti to byl zážitek, viděli úplně jinou kulturu, než na jakou jsou v Podolí zvyklé. Zpátky jsme dorazili druhý den v podvečer všichni unavení, ale spokojení. Zpáteční jízdu jsme si zpestřili sledováním basketbalového mistrovského zápasu Česko – Srbsko. Akce se nám vydařila a těšíme se, že ji zase někdy zopakujeme.

Úspěšní podolští basketbalisté v Kraslicích

• Noc sokoloven a Večer sokolských světel

Noc sokoloven jsme uspořádali v celorepublikovém termínu – 28. září. Jde už o druhý ročník našeho „přespávání v sokolovně“, takže se z toho pomalu stává tradice. Noc zde strávilo dvacet sedm dětí z basketbalových oddílů. V sobotu se od rána až do pozdního odpoledne hrály basketbalové zápasy, mimo jiné i s SK Renocar Podolí, který je dětmi vždy s napětím očekáván, takže se naše sokolovna těšila velkému počtu návštěvníků.

Letos jsme se rozhodli trošku předběhnout čas a spojit tuto akci s *Večerem sokolských světel*, který se koná v rámci Sokola celorepublikově až začátkem října. Pouštěním lodiček po vodě jsme tak společně s dětmi zavzpomínali a uctili památku padlých sokolů, kteří obětovali svůj život v druhé světové válce. Některé naše děti mají mezi oběťmi války i své pra-pra-předky, tak to pro ně byla zajímavá akce.

Uzavřela bych ji mottem sokolských světel: „*Věříme, že světélko na vodě pomůže rozsvítit světlo a naději v srdcích nás všech.*“

*Kamila Pazuchová,
Sokol Podolí*

SOKOL BRNO IV

T. J. Sokol Brno IV oslavila 100 let od svého založení

K tomuto významnému výročí uspořádala v neděli 29. září 2019 akademii, kde byly mj. předvedeny ukázky některých skladeb z loňského sletu: Věrná garda se představila ve skladbě *Princezna republika*, ženy předvedly *Cestu*, starší žactvo krásnou, radostnou skladbu *Cirkus* a mladší žákyně zacvičily skladbu *V peřině*.

Dále jsme viděli ukázkou z hodiny rodičů a dětí, mladší žactvo se proběhlo opičí dráhou. K Sokolu odjakživa patřily i hody, takže se nezapomnělo na zatančení České besedy v podání dvou kolon (8 párů dětí).

Jsem velmi ráda, že pozvání přijal 1. náměstek primátorky města Brna pan Ing. Petr Hladík. Počasí nám přálo, sluníčko svítilo a celá akce byla velmi podařená. Ke stoletému výročí byla také připravena výstava dokumentů a vydána publikace, kterou si můžete koupit každé pondělí od 17 do 18 hodin v Sokole na ulici Štolcova 8/12, Brno.

Díky všem, kteří jste přišli!

*Petra Quittová,
starostka Sokola Brno*

Cvičení žen s raketami (1927)

Malí sokoláci (1932)

Sokol Vladimír Menšík (první zleva)

Hody Sokola Brno IV (1936)

Jak vypadala první léta tělocvičného spolku Sokol?

Mezi spolky, které vznikly v 60. letech 19. století, vynikal tělocvičný spolek Sokol. U jeho zrodu stáli dva muži – Jindřich Fügner (1822-1865) a Miroslav Tyrš (1832-1884). Jindřich Fügner, který byl původem Němec, ale cítil se být Čechem, pomáhal spolku finančně. Miroslav Tyrš, jenž pocházel z česko-německé rodiny (jeho otec se podepisoval německy Tirsch), byl duchovním otcem Sokola. Dal mu organizační strukturu, cvičební metodiku, české tělocvičné názvosloví, publikaci *Základy tělocviku* a časopis *Sokol*. Navíc spolu s bratry Grégrovými vypracoval stanovy spolku.

Když se na konci roku 1861 konaly přípravy na založení česko-německého tělocvičného spolku, byl Miroslav Tyrš v přípravném výboru. Ředitel filiálky vídeňské úvěrové banky v Praze prohlásil, že spolku daruje 1000 zlatých, pokud bude pouze německý. Takové chování si Češi nedali líbit a rozhodli se, že si založí vlastní spolek.

Z podnětu Miroslava Tyrše byla 16. února 1862 založena Tělocvičná jednota pražská. Teprve od roku 1864 se oficiálně používal název Sokol, který byl zvolen, protože tak prý Jihoslované říkali svým hrdinům. Starostou Sokola se stal Jindřich Fügner, náčelníkem Miroslav Tyrš, jenž jím byl 22 let. Na Moravě vznikla první sokolská jednota v Brně (2. prosince 1862). Heslem Sokola se stala slova „Tužme se!“, která vymyslel Tyrš. Prapor navrhl malíř Josef Mánes, jenž se spolu s Františkem Ženiškem postaral také o podobu kroje. Vzhledem k tomu, že za členství v Sokole se platilo, vstupovaly do spolku hlavně dobře finančně zajištěné osoby a studenti.

Tělocvičná jednota Sokol nebyla pouze tělovýchovnou organizací, ale také vlasteneckým spolkem. V jejích stanovách stálo: *„Účel jednoty jest, aby se pěstoval tělocvik společným cvičením, společnými výlety, zpěvem a šermováním.“* V červnu 1862 měla pražská jednota 900 členů, ale pouze přibližně třetina z nich cvičila. V některých obdobích byl poměr mezi cvičícími členy a necvičícími 1:7. Někteří členové Sokola totiž necvičili, pouze se zúčastňovali každého výletu, na který sokolové vyrazili. V krojích a za zvuků sokolské dechové kapely putovali například na Okoř nebo na Křivoklát. V cíli výletu si vyslechli vlastenecké proslovy a posílili se pivem. Samotné slovo „výlet“ pochází ze sokolského „sokol si vyletěl“.

Jindřich Fügner platil pronájem cvičebních sálů, nakoupil potřebné nářadí a zaplatil stavbu sokolské tělocvičny (stála 60 000 zlatých), na kterou věnoval své úspory a také půjčené peníze. Starostou byl pouhé dva roky, v roce 1865 nečekaně zemřel v pouhých 43 letech (prý na otravu krve, ve skutečnosti spíše na karcinom tlustého střeva).

Sokol vznikl jako mužská organizace, ale ženy chtěly také cvičit. Stále však přežívaly předsudky, myslelo se, že tělocvik není pro ženy zdravý a snižuje jejich přitažlivost. Přesto v roce 1865 vznikla první tři družstva dívek a žen. V roce 1869 byla založena Tělocvičná jednota paní a dívek, která nebyla součástí Sokola, ale soukromým cvičebním ústavem. Ženy se scházely v sokolské tělocvičně. První starostkou jednoty se stala spisovatelka Sofie Podlipská (1833-1897) a předsedkyní byla Kateřina Fügnerová, vdova po Jindřichu Fügnerovi. Hlavní cvičitelkou se stala Klemeňa Hanušová (1845-1918), která byla průkopnicí ženského tělocviku u nás, dokonce tělocvik učila na dívčích školách (například v Minervě, prvním dívčím gymnáziu u nás).

Veřejnosti se činnost ženského tělocvičného spolku nelíbila a novináři horlivě psali o škodlivosti cvičení pro ženy. Navzdory tomu se spolek rozrůstal a brzy měl oddíl asi 300

členek. Teprve roku 1890 (téměř třicet let po vzniku mužského Sokola) vznikla první ženská jednota, která byla součástí sokolského hnutí.

K oslavě dvaceti let působení Sokola proběhl v roce 1882 první sokolský slet (všesokolský se začalo používat až později). Další slety byly v letech 1891, 1895, 1901, 1907, 1912, 1920, 1926, 1932, 1938 a 1948, potom byly zakázány a nahradily je spartakiády. Ženy se zpočátku nesměly všesokolských sletů účastnit, poprvé cvičily až na IV. všesokolském sletu (1901). Tehdy s prostnými vystoupilo asi 700 žen a měly takový úspěch, že následující den musely vystoupení zopakovat.

V roce 1913 měl Sokol 150 000 členů, z toho žen bylo 20 000. Na rozdíl od mužů ale většina žen a dívek také cvičila, nechodila pouze vyparáděná na výlety. Ačkoli tehdy už ženy mohly cvičit na sletu, stále neměly stejná práva jako muži – podle stanov Sokola mohl být jeho náčelníkem pouze muž.

*Z knihy Hany Kneblvé Život v českých zemích za Františka Josefa I. (1830-1916).
Vydalo Nakladatelství Brána, 2017*

Poznámka: Snad žádná organizace na světě se nemůže pochlubit jako Sokol tím, že její tradiční slavnostní akce se koná již ve třetím století – v případě sokolských sletů v 19., 20. a 21. století. Po obnově Sokola v roce 1990 se další všesokolské slety konaly v letech 1994, 2000, 2006, 2012 a zatím poslední, XVI., v roce 2018.

(HR)